

Η επιστροφή του Αγίου Ευσταθίου Θεσσαλονίκης στην πόλη του (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κυκλοφόρησε και παρουσιάστηκε πρόσφατα η έκδοση των πρακτικών του διεθνούς συνεδρίου προς τιμήν του.

Η περίπτωση του ομηριστή Αγίου Ευσταθίου αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης έμοιαζε μέχρι προ τίνος ομηρική. Ένας ήρωας που μεγαλούργησε πρώτα στη Βασιλεύουσα και αργότερα στη συμβασιλεύουσα γράφοντας τα δικά του φιλολογικά, θεολογικά και ποιμαντικά έπη, αλλά λίγα χρόνια μετά το θάνατό του το έργο του αλλά και η μνήμη του λησμονήθηκαν. Ή τουλάχιστον δεν είχαν την καίρια θέση που τους άρμοζε. Μήπως όμως ο “μεγάλος παπάς”, όπως τον έλεγαν οι Θεσσαλονικείς, βρήκε κάποιο μέρος, για να ξαποστάσει και να κρύψει τους δικούς του καημούς;

Κι αν τους ήρωες του τρωικού πολέμου βρέθηκε ο Όμηρος, για να τους αναστήσει και να τους διασώσει, όπως και τα έπη τους, τον Άγιο Ευστάθιο Θεσσαλονίκης και τα δικά του έπη ποιος θα μπορούσε να τα αναστήσει; Όλα αυτά, όπως και την αγάπη που έδειξε για τη Θεσσαλονίκη ως ποιμένας της, τα έχουμε αναφέρει σε προηγούμενα αφιερώματα.

Βέβαια να προσθέσουμε πως το έργο του είναι διεθνούς ενδιαφέροντος, αφού το σύγγραμά του “Παρεκβολαί εις την Ομήρου Ιλιάδα και Οδύσσειαν” αφορά τα δύο ποιητικά έργα που αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους του ελληνικού αλλά και του δυτικού πολιτισμού. Και βέβαια έχω την εντύπωση πως στη Δύση ασχολούνται περισσότερο και πιο συστηματικά με το έργο του απ’ ό,τι εμείς. Κανένας προφήτης στην πατρίδα του. Άλλωστε τι να μας... πει ένας παπάς, έστω μεγάλος, μετά το

Διαφωτισμό;

Παρ' όλα αυτά και στη Θεσσαλονίκη ένας από τους κορυφαίους έλληνες πνευματικούς δημιουργούς του 20ού αιώνα, λογοτέχνης, διανοητής, εικαστικός, διέσωζε κάπως τη μνήμη του, αναφέροντάς τον στις συγγραφές αλλά και στις συνομιλίες του. Και αυτός δεν είναι άλλος από τον Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη. Φαίνεται πως μόνον οι ποιητές μπορούν να σώσουν και να αναστήσουν ευκλεή πρόσωπα συναρμόζοντάς τα σε διηγήσεις προσωπικές, αιώνιες.

Δεν έχω αμφιβολία πως για τον Άγιο θα ακούνε και θα μαθαίνουν όσοι παρακολουθούν μαθήματα βυζαντινής γραμματολογίας στις Φιλοσοφικές και τις Θεολογικές σχολές. Δεν ξέρω όμως ποια θέση είχε και έχει στις αρχαιοελληνικές κλασικές σπουδές της χώρας ή τουλάχιστον στο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Μάλλον καμία και αυτό είναι το κρίμα...

Θα μου πείτε μα έφταιγε και ο ίδιος! Και εν μέρει θα συμφωνήσω, αφού και πρόσφατα, όταν ρώτησα κάποιον πανεπιστημιακό γιατί δεν μεταφέρουν το έργο του στη νεοελληνική, μου είπε σχεδόν έντρομος και πανικόβλητος: "Όχι, αυτό είναι πολύ δύσκολο"! Ναι, αλλά δεν πρέπει να γίνει κάτι;

Και εκεί που ξεχάσαμε τον Άγιο στις μαραμμένες ομηρικές και άλλες δάφνες που έδρεψε, αίφνης αναγγέλθηκε η... άφιξή του στη Θεσσαλονίκη. Ναι, ο Ευστάθιος ζει! Άπαγε της βλασφημίας. Και βέβαια ο Άγιος ζει! Και οι άγιοι ως γνωστόν κοιμούνται, δεν πεθαίνουν. Και μάλιστα είναι πάντα σε εγρήγορση, για να παρέμβουν! Ιδιαίτερα όταν τους καλούμε...

Η επιστροφή του Αγίου διαδόθηκε με τη φημολογία διοργάνωσης διεθνούς συνεδρίου προς τιμήν του! Αυτό μάθαμε εμπιστευτικά από ανθρώπους της οργανωτικής επιτροπής που το προετοίμαζαν. Χαρήκαμε βεβαίως, αλλά δεν το δέσαμε και κόμπο. Όμως και αυτό δεν ήταν λίγο! Κάποιοι τον θυμούνται... Αλλά θα έλθει ο "ακριβοθώρητος" έπειτα από όλη αυτή τη μακρινή απουσία;

Τελικά όλα πήγαν καλά, αφού τα μέλη της επιτροπής έδρασαν αποφασιστικά. Και οι πρώτες εμφανίσεις του Αγίου ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακές. Κατέφθασε από διάφορα σημεία, από το Άγιον Όρος, το Κοσσυφοπέδιο, την περιοχή των Σκοπίων μέσα από πανέμορφες αγιογραφίες. Η άφιξή του ήταν όντως, όπως του άξιζε. Ενός φωτεινού πνευματικού αστέρα. Και οι εικόνες, "τα βιβλία των αγραμμάτων", όπως τις θέλει ο θεωρητικός τους Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, μπορούσαν ήδη να μας διδάξουν και να μας μεθύσουν νηφάλια και δραστικά.

Ακολούθησε η άφιξη των συνέδρων από όλα τα σημεία της οικουμένης και ένα

ιδιαίτερο συμπόσιο στήθηκε και αναπτύχθηκε περί του Αγίου Ευσταθίου αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης!

Ό,τι απέμεινε μετά ήταν η έκδοση των πρακτικών και αυτό γιορτάζουμε σήμερα. Μόνον που και αυτό είναι κάπως λειψό. Η έκδοσή τους είναι στην αγγλική γλώσσα. Αλλά και αυτό δεν λίγο. Έτσι μπορεί να μας δελεάσει και εμάς, αφού ενδιαφέρει τους ξένους! Βέβαια καμιά φορά οι ξένοι είναι... πιο Έλληνες κι εμείς περισσότερο ξένοι, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα.

Μένει να ευχαριστήσουμε όσους συνέβαλαν στην επιστροφή του Αγίου Ευσταθίου στη Θεσσαλονίκη και την οικουμένη τόσο με το συνέδριο όσο και με την έκδοση των πρακτικών. Και βέβαια κάποια στιγμή πρέπει να μεταφέρουμε το έργο του εις την καθομιλουμένη, όπως και τα πρακτικά στην ελληνική γλώσσα. Και να μην τον εγκαταλείψουμε ξανά.

[Εισαγωγή στο Αφιέρωμα της εφημ. “Μακεδονία της Κυριακής”, 21.5.2017]